

МІЖНАРОДНИЙ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
«ЄВРОПЕЙСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ІНН «ЄМШ»

к.м.н., доцент Т.А. Александріна

« 30 »

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СЕСТРИНСЬКА ПРАКТИКА

Підготовки	другого (магістерського) рівня
Галузі знань	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальності	222 «Медицина»

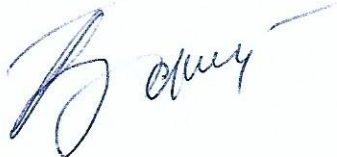
Київ – 2022

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Навчально-науковий інститут «Європейська медична школа», кафедра клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бабенков Г.Д. д.м.н., завідувач кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології, Нечипоренко В.І. викладач кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології.

Схвалено на засіданні кафедри клінічних дисциплін з курсами внутрішніх хвороб, хірургії, педіатрії, акушерства і гінекології Протокол № 1 від «23» 08 2022 року

Завідувач кафедри

Бабенков Г.Д.

Затверджено на засіданні Вченої ради ННІ «Європейська медична школа»

Протокол № 1 від «29» 08 2022 року.

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Сестринська практика» є клінічною дисципліною, спрямованою на ознайомлення студента із основними обов'язками та професійними діями медичної сестри терапевтичного, хірургічного та педіатричного відділень стаціонару. Навчальна дисципліна «Сестринська практика» передбачає опанування основною маніпуляційною технікою медичної сестри відповідних підрозділів стаціонару, а також вивчення гігієнічних, профілактичних та лікувальних заходів, які входять до компетенції середнього медичного персоналу і застосовуються для створення комфортних умов перебування хворого у медичному закладі, сприяння якнайшвидшого одужання пацієнта, запобігання розвитку ускладнень.

Засвоєння матеріалу базується на послідовному ознайомленні з особливостями реалізації вказаного обсягу дій у роботі терапевтичних, хірургічних та педіатричних відділень лікарень. Відповідно до цього, програма дисципліни структурована на 3 модулі, поділені на змістові модулі:

Модуль 1. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення.

Змістові модулі:

1. Принципи діяльності та організація роботи медичної сестри терапевтичного стаціонару.

2. Професійні дії медичної сестри по забезпеченню діагностичного та лікувального процесу у відділеннях терапевтичного стаціонару.

Модуль 2. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення.

Змістові модулі:

1. Гемостаз. Переливання крові. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.

2. Травматизм та ушкодження. Десмургія. Хірургічна інфекція. Змертвіння.

Модуль 3. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення.

Змістові модулі:

1. Принципи та організація роботи медичної сестри педіатричного відділення.

2. Професійні дії медичної сестри із забезпечення діагностичного та лікувального процесу у відділеннях педіатричного стаціонару.

3. Організація вигодовування дітей різного віку та обов'язки медсестри по забезпеченню особистої гігієни дітей. Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, яка ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання та обліковується у кредитах заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження студента, необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» є комплекс функціональних обов'язків та професійних дій медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного стаціонару, а також сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливих умов успішного лікування хворих.

Міждисциплінарні зв'язки: проходження сестринської практики передбачено у VI семестрі, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біоорганічної та біологічної хімії, мікробіології, вірусології та імунології, клінічної анатомії та топографічної хірургії, патофізіології, патоморфології, фармакології, щойно закінчено вивчення таких клінічних дисциплін, як пропедевтика внутрішньої медицини, пропедевтика педіатрії та загальна хірургія, з якими інтегрується програма виробничої практики. У свою чергу, сестринська практика формує засади вивчення студентом подальших клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, педіатрії, хірургії, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з сестринської справи в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Сестринська практика» є опанування студентом основних прийомів професійної діяльності медичної сестри на основі глибокого знання та розуміння особливостей функціонування організму хворої людини із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Сестринська практика» є:

– Оволодіння студентами основними знаннями щодо обов'язків середнього медичного персоналу терапевтичного, хірургічного, педіатричного відділень стаціонару

– Набуття основних практичних навичок медичної сестри терапевтичного, хірургічного, педіатричного відділень стаціонару

– Поглиблення теоретичних знань, необхідних для організації комфортних умов перебування хворого у стаціонарі та забезпечення необхідного догляду за ним на всіх етапах лікування

– Формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК-7	Здатність працювати в команді.
ЗК-8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК-10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК-11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК-1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК-2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК-4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК-7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК-8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК-10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК-11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК-13	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК-21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ФК-24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК-25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН-1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН-3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН-4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН-5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН-8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПРН- 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН- 10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН- 14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПРН- 17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН- 19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.
ПРН- 21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН- 24	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН- 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.
ПРН- 27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

У результаті вивчення дисципліни «Сестринська практика» студент має в умовах терапевтичного та педіатричного стаціонару:

- Демонструвати техніку виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій, в т.ч. особливості їх виконання у дітей різного віку
- Демонструвати правила заповнення систем для трансфузії та проведення внутрішньовенних вливань
- Демонструвати методику і техніку взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру, на біохімічні та бактеріологічні дослідження
- Визначати вміст глюкози крові за допомогою глюкометра, кетонів тіла у сечі за допомогою експрес-методу
- Тракувати основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію
- Проводити контроль якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові та миючих засобів
- Демонструвати знання основних етапів стерилізації інструментарію для багаторазового використання
- Засвоїти основні правила підготовки хворого (в т.ч. хворої дитини) до проведення ендоскопічних досліджень (гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії), ультразвукового дослідження органів черевної порожнини
- Демонструвати методику застосування різних способів очищення кишківника
- Проводити забір калу на наявність гельмінтів, приховану кров, копрограму, дисбактеріоз
- Демонструвати правила забору сечі для досліджень за методами Зимницького, Нечипоренка, Аддіса-Каковського, Амбюрже
- Методично правильно проводити підготовку зондів, катетерів, кінцевиків до медичних маніпуляцій
- Тракувати механізми лікувальної дії на організм фізіотерапевтичних процедур (гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних), оволодівши знаннями щодо методик їх проведення
- Демонструвати навички надання першої долікарської допомоги у разі погіршення стану хворого при проведенні фізіотерапевтичних процедур
- Забезпечувати належну організацію лікувального харчування, в т.ч. дітей різного віку в умовах стаціонару

В умовах хірургічного стаціонару:

- Демонструвати методи остаточної зупинки кровотечі різними способами
- Визначати види кровотеч та величину крововтрати
- Набути навички визначення груп крові та резус-фактора, індивідуальної, резус та біологічної сумісності крові донора і реципієнта
- Засвоїти процедуру виконання різних видів анестезії та наркозу

- Демонструвати методику проведення реанімаційних заходів (непрямого масажу серця та штучної вентиляції легень)
- Ідентифікувати пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки
- Демонструвати хірургічну обробку ушкоджених ділянок тіла та догляд за ними
- Демонструвати техніку накладання різних видів пов'язок та засобів транспортної іммобілізації
- Організувати заходи по наданню першої допомоги постраждалому з опіком
- Засвоїти основні клінічні прояви гнійних захворювань м'яких тканин та заходи першої допомоги хворим
- Демонструвати основні заходи по профілактиці правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені
- Демонструвати правила обробки інфікованих пошкоджень м'яких тканин

2.Орієнтовний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни «Сестринська практика» відводиться 90 годин – 3 кредити ЄКТС,

48 годин з яких складає аудиторна підготовка (у вигляді практичних занять) і 42 годин самостійна робота студентів. Завершується дисципліна **диференційним заліком.**

Модуль 1. ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Змістовий модуль 1. *Принципи діяльності та організація роботи медичної сестри терапевтичного стаціонару.*

Тема 1. Морально–етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні.

Етичні основи сестринської справи. Етичний Кодекс медичної сестри України. Кодекс міжнародної Ради медичних сестер. Клятва Флоренс Найтінгейл. Моральна та правова відповідальність медичної сестри перед суспільством. Гарантії та захист законних прав медичної сестри. Перелік наказів Міністерства охорони здоров'я України, які регламентують діяльність медичної сестри терапевтичного відділення.

Тема 2. Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару

Структура і функції терапевтичного стаціонару. Основні підрозділи терапевтичного стаціонару: приймальне відділення, відділення терапевтичного профілю, діагностичні відділення, клінічні лабораторії. Обов'язки медичної сестри основних підрозділів терапевтичного стаціонару. Перелік документації, що ведеться медичною сестрою в різних підрозділах терапевтичного стаціонару. Основні правила зберігання медикаментозних препаратів та інструментарію. Обов'язки медичної сестри по підтриманню лікувально– охоронного та санітарно–гігієнічного режимів терапевтичного відділення.

Змістовий модуль 2. *Професійні дії медичної сестри по забезпеченню діагностичного та лікувального процесу у відділеннях терапевтичного стаціонару*

Тема 3. Обов'язки і дії постової та маніпуляційної медичної сестри терапевтичного відділення

Організація роботи поста медичної сестри. Документація, що заповнюється постовою сестрою, та правила її ведення. Реєстрація пацієнтів, що поступають у відділення. Термометрія, вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу із внесенням даних до температурного листка. Робота з листком призначень. Правила забезпечення пацієнтів таблетованими та розчинними лікарськими препаратами.

Організація роботи сестри маніпуляційного кабінету. Основна документація маніпуляційного кабінету. Правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті. Випускування, облік та зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з діючим наказом.

Методика і техніка взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру, на біохімічні та бактеріологічні дослідження. Підготовка маніпуляційного стола до роботи. Техніка виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій. Розрахунок дози розчинного антибіотика. Правила заповнення систем для трансфузії та проведення внутрішньовенних вливань. Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію. Контроль якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові та миючих засобів. Стерилізація інструментарію для багаторазового використання.

Тема 4. Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі

Основні правила підготовки хворого до проведення гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії, ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Основні види клізм та правила їх застосування.

Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, їх діагностичне значення.

Підготовка та проведення шлункового та дуоденального зондувань. Промивання шлунка, способи його виконання, взяття промивних вод на дослідження. Підготовка зондів, катетерів, кінцевиків до маніпуляцій.

Методика і техніка реєстрації електрокардіограми, фонокардіограми. Найпростіший аналіз їх основних елементів. Ознайомлення з методикою ехокардіографічного дослідження. Проведення досліджень функції зовнішнього дихання. Робота медичної сестри кабінету функціональної діагностики.

Тема 5. Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо їх забезпечення

Організація роботи сестри процедурного кабінету. Правила зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті. Основні види компресів. Правила накладання зігрівального, холодного, лікувального компресів. Техніка користування грілкою, пухирем з льодом. Обробка та дезінфекція засобів для багаторазового використання. Застосування лікарських п'явок, умови їх зберігання. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами. Методика і техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.

Ознайомлення із проведенням фізіотерапевтичних процедур (гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних): методика їх відпускання, наглядання за хворими та надання першої долікарської допомоги у разі погіршення стану хворого при проведенні фізіотерапевтичних процедур (для відпрацювання практичних навичок кафедрою обирається перелік процедур з огляду на можливості клінічної бази виробничої практики).

Модуль 2. ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Змістовий модуль 1. Гемостаз. Переливання крові. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.

Тема 1. Кровотеча та крововтрата. Переливання крові та кровозамінників.

Кровотеча: визначення, види кровотеч за даними обстежень. Методи визначення крововтрати. Методи тимчасової зупинки кровотечі; пальцеве притискання; методика і техніка накладання давлучої пов'язки, закрутки, джгута. Методи остаточної зупинки кровотечі: механічні, фізичні, біологічні. Особливості застосування різних методів остановки кровотечі.

Поняття про групи крові та резус–приналежність. Методи визначення групи крові та резус-фактора. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік досліджень, який слід провести перед переливанням крові. Метод визначення індивідуальної, резус та біологічної сумісності крові донора і реципієнта. Визначення макроскопічних якостей донорської крові. Методика виконання гемотрансфузії, здійснення спостереження за хворим під час гемотрансфузії. Профілактика

ускладнень при гемотрансфузії.

Тема 2. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.

Види анестезії, ознайомлення з методикою та технікою виконання інфільтраційної та провідникової анестезії. Перидуральна анестезія: ознайомлення з технікою та послідовністю виконання. Методи профілактики та лікування ускладнень при проведенні різних методів місцевої анестезії. Ознайомлення з технічними засобами для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу. Дії медичної сестри по забезпеченню виконання різних видів анестезії та наркозу. Поняття про найпростіші реанімаційні заходи. Техніка виконання штучної вентиляції легенів та непрямого масажу серця.

Змістовий модуль 2. Травматизм та ушкодження. Десмургія. Хірургічна інфекція. Змертвіння.

Тема 3. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Чисті рани.

Поняття про травматизм. Клінічні прояви закритого ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки, органів черевної порожнини. Профілактика розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі. Особливості надання першої допомоги і транспортування хворих при даних ушкодженнях.

Види ран. Надання першої допомоги постраждалим з різаними та забитими ранами. Організація первинної хірургічної обробки рани. Види первинного шву в залежності від типу і локалізації рани. Роль медичної сестри в організації хірургічної обробки гнійної рани. Види вторинних швів.

Структура чистої і гнійної перев'язочних, організацію санітарно-гігієнічного режиму в них. Методика промивання дренажних трубок, заміну дренажів хворому з гнійною раною, накладання мазевих пов'язок. Антисептичні препарати для промивання гнійних ран. Техніка виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) раною. Техніка промивання дренажів черевної порожнини.

Тема 4. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Гнійні рани.

Клінічна картина. Методи діагностики і диференційної діагностики. Оперативні втручання при цих захворюваннях. Етіологія, класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Лікування.

Структура чистої і гнійної перев'язочних, організацію санітарно-гігієнічного режиму в них. Методика промивання дренажних трубок, заміну дренажів хворому з гнійною раною, накладання мазевих пов'язок. Антисептичні препарати для промивання гнійних ран. Техніка виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) раною. Техніка промивання дренажів черевної порожнини.

Модуль 3. ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ПЕДІАТРИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

Змістовий модуль 1. Принципи та організація роботи медичної сестри педіатричного відділення.

Тема 1. Організація роботи поста медичної сестри. Медична документація, порядок її ведення. Обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу педіатричного відділення

Особливості деонтології в роботі медсестри з дітьми та їх родичами. Законодавчі та нормативні акти, що регламентують роботу медсестри педіатричного відділення. Структура і функції педіатричного стаціонару. Основні обов'язки медичної сестри педіатричного відділення. Організація роботи поста медичної сестри. Документація, що заповнюється постовою сестрою, та правила її ведення. Реєстрація пацієнтів, що поступають у відділення. Заповнення історії хвороби. Термометрія, вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу із внесенням даних до температурного листка. Правила передавання чергувань наступній зміні. Організація роботи сестри маніпуляційного кабінету. Основна документація маніпуляційного кабінету. Організація роботи сестри процедурного кабінету. Правила зберігання медичного інструментарію в процедурному кабінеті.

Змістовий модуль 2. Професійні дії медичної сестри по забезпеченню діагностичного

та лікувального процесу у відділеннях педіатричного стаціонару.

Тема 2. Облік і правила зберігання лікарських засобів. Особливості введення ліків в дитячому віці (ентеральне, зовнішнє). Парентеральне введення ліків

Правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті та на посту. Виписування, облік та зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з діючим наказом. Робота з листком призначень. Правила введення дітям лікарських засобів через рот. Особливості зовнішнього застосування лікарських засобів дітям різного віку.

Підготовка маніпуляційного стола до роботи. Техніка виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій. Розрахунок дози антибіотика. Правила заповнення систем для інфузії та проведення внутрішньовенних вливань. Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію.

Тема 3. Забезпечення лікувального та діагностичного процесу у педіатричному стаціонарі

Основні види клізм, методика та правила їх постановки дітям різного віку.

Підготовка хворої дитини та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копро граму, дослідження калу на рота вірус. Правила взяття у дітей аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, дослідження сечі на кетонів тіла, бактеріурію, їх діагностичне значення. Визначення глюкози крові за допомогою глюкометра. Техніка взяття мазків із зів та носа.

Правила накладання зігрівального компресу. Техніка користування грілкою, пухирем з льодом. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами. Методика і техніка подавання дітям зволоженого кисню та користування кисневою подушкою. Промивання шлунка, способи його проведення, взяття промивних вод на дослідження. Підготовка зондів, катетерів, кінцевиків до маніпуляцій.

Змістовий модуль 3. Організація вигодовування дітей різного віку та обов'язки медсестри по забезпеченню особистої гігієни дітей

Тема 4. Обов'язки медсестри по забезпеченню особистої гігієни дітей різного віку та вигодовуванню дітей першого року життя. Дієтичне та лікувальне харчування дітей різного віку

Правила прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні. Техніка годування дитини із пляшечки при штучному вигодовуванні. Дієтичне та лікувальне харчування дітей різного віку в умовах педіатричного стаціонару. Лікувальні суміші.

Проведення гігієнічної ванни грудній дитині, підмивання дітей, особливості підмивання дівчаток. Техніка промивання очей, прочищення вух та носа, обробка пуповидного залишку новонародженої дитини, закапування крапель у носа, очі та вуха дитині. Техніка антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів грудей та живота) дітей різного віку.

3. Орієнтовна структура навчальної дисципліни «Сестринська практика»

Назви модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	Практичні заняття	СРС	
			Індивід.	Самост.
МОДУЛЬ 1.				
Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення				
Принципи діяльності та організація роботи медичної сестри терапевтичного стаціонару				
1. Морально–етичні та законодавчі засади медсестринства в Україні	3	–	–	3

2. Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару Обов'язки і дії постової та маніпуляційної медичної сестри терапевтичного відділення	6	3,0	–	3
Змістовий модуль 2. Професійні дії медичної сестри по забезпеченню діагностичного та лікувального процесу у відділеннях терапевтичного стаціонару				
3. Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі	7	4,0	-	3
4. Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо її забезпечення	8	4,0	1	3
5. Підсумковий модульний контроль	5	4,0	–	1
Усього годин з модуля 1	29	15	1	13
МОДУЛЬ 2. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення				
Змістовий модуль 1. Гемостаз. Переливання крові. Реанімаційні заходи у хірургічних хворих.				
1. Кровотеча та крововтрата. Переливання крові та кровозамінників Реанімаційні заходи у хірургічних хворих	8	4,0	–	4
Змістовий модуль 2. Травматизм та ушкодження. Десмургія. Хірургічна інфекція. Змертвіння				
2. Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Чисті рани	6	3,0	-	3
3. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Гнійні рани	8	4,0	1	3
4. Підсумковий модульний контроль	7	4,0	–	3
Усього годин з модуля 2	29	15	1	13
МОДУЛЬ 3. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення				
Змістовий модуль 1. Принципи та організація роботи медичної сестри педіатричного відділення				
1. Структура та організація поста медсестри. Медична документація поста, порядок її ведення. Обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу педіатричного відділення	6	3,0	–	3
Змістовий модуль 2. Професійні дії медичної сестри по забезпеченню діагностичного та лікувального процесу у відділеннях педіатричного стаціонару				
2. Особливості введення ліків в дитячому віці (ентеральне, зовнішнє). Парентеральне введення ліків.	6	3,0	–	3
Забезпечення лікувального та діагностичного процесу у педіатричному стаціонарі	8	4,0	1	3
Організація вигодовування дітей різного віку та обов'язки медсестри по забезпеченню особистої гігієни дітей різного віку				

Дієтичне та лікувальне харчування дітей різного віку в умовах педіатричного стаціонару. Лікувальні суміші.	7	4,0		3
Диф.залік	5	4,0	–	1
Усього годин з модуля 3	32	18	1	13
УСЬОГО ГОДИН З ДИСЦИПЛІНИ	90	48	3	39
			42	

4. Теми практичних занять

(лекцій, семінарських та лабораторних занять програмою не передбачено)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення		
1.	Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів терапевтичного стаціонару	3
2.	Обов'язки і її постової та маніпуляційної медичної сестри терапевтичного відділення Обов'язки медичної сестри по забезпеченню діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі	4
3.	Особливості роботи процедурного кабінету терапевтичного відділення та обов'язки медичної сестри щодо її забезпечення	4
4.	Підсумковий модульний контроль	4
Усього з модуля 1		15,0
Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення		
1.	Кровотеча та крововтрата. Переливання крові та кровозамінників Реанімаційні заходи у хірургічних хворих	4
2.	Закриті пошкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Чисті рани	3
3.	Гострі гнійні захворювання м'яких тканин та кисті. Гнійні рани	4
4.	Підсумковий модульний контроль	4
Усього з модуля 2		15,0
МОДУЛЬ 3. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення		
1.	Структура та організація поста медсестри. Медична документація поста, порядок її ведення. Обов'язки молодшого та середнього медичного персоналу педіатричного відділення. Облік і правила зберігання лікарських засобів.	3
2.	Особливості введення ліків в дитячому віці (ентеральне, зовнішнє). Парентеральне введення ліків.	4
3.	Забезпечення лікувального та діагностичного процесу у педіатричному стаціонарі	3
4.	Дієтичне та лікувальне харчування дітей різного віку в умовах педіатричного стаціонару. Лікувальні суміші.	4
5.	Диф.залік	4
Усього з модуля 3		18

УСЬОГО З ДИСЦИПЛІНИ	48
----------------------------	-----------

5. Самостійна робота

Основними видами самостійної роботи студентів є:

- Передаудиторна підготовка до практичних занять
- Опанування практичними навичками медичної сестри
- Робота у відділеннях стаціонару в обсязі обов'язків середнього медичного персоналу
- Виконання індивідуальної роботи

№ з/п	Назва теми (або зміст роботи)	Кількість годин
МОДУЛЬ 1: Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення		
1.	Підготовка до практичних занять	4
2.	Робота у терапевтичному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	4
3.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	2
4.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	2
5.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
Усього з модуля 1		13
Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення		
1.	Підготовка до практичних занять	4
2.	Робота в хірургічному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	1
3.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	2
4.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	2
5.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
Усього з модуля 2		14
Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення		
1.	Підготовка до практичних занять	5
2.	Робота в педіатричному відділенні стаціонару по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок	5
3.	Індивідуальна робота відповідно до обраної тематики індивідуальних завдань	2
4.	Заповнення основної звітної документації – Щоденника виробничої практики та Підсумкового звіту	2
5.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1
Усього з модуля 3		15
РАЗОМ З ДИСЦИПЛІНИ		42

6. Індивідуальні завдання.

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До індивідуальних завдань відносяться: написання рефератів і створення мультимедійних презентацій з доповідями на засіданнях наукового студентського гуртка кафедри, участь в науково – дослідницькій роботі кафедри, участь в написанні тез та статей доповіді на студентських наукових конференціях.

Перелік завдань для індивідуальної роботи студента: участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах; участь у студентській олімпіаді з дисципліни; підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни; підбір матеріалів і створення презентації з відповідної теми або розділу дисципліни.

7. Методи навчання

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: лекція, бесіда;
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація, демонстрація біля ліжка хворого.
3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання клінічних ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок;
4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу
5. Використання контрольно-навчальних комп'ютерних програм
6. Інноваційні методи навчання: Case-based learning (Навчання через аналіз клінічного випадку, ситуації); мозковий штурм; навчальна дискусія; навчальні дебати; рольова гра; навчання в команді (Team-based learning); обмін думками (think-pair-share).

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: практичні заняття; самостійна робота студентів.

8. Методи контролю

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: **усне опитування** (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; **практична перевірка сформованих професійних умінь** (проводиться за результатами розв'язування клінічних кейсів, роботи з медичною документацією, виконання практичних навичок, роботи біля ліжка хворого); тестовий контроль («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль проводиться:

- у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання, теоретичні питання
- контроль практичних навичок (розв'язування клінічних кейсів, оцінка правильності виконання практичних навичок - практично-орієнтований іспит.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та практично орієнтованому контролю.

Диференційний залік – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у вигляді диференційного заліку.

До диф.заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 1.

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86
4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79
4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72
4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється

додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, дифзаліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C		
130-149	D	задовільно	
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
3. Тези лекцій з дисципліни;
4. Методичні вказівки до практичних занять для студентів;
5. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів;
6. Тестові та контрольні завдання до практичних занять;
7. Перелік питань до диференційного заліку

10. Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомлення з посадовими інструкціями та діючими наказами, що регламентують професійну діяльність медичної сестри.
2. Оформлення медичної документації профільного відділення.
3. Відпрацювання практичних навичок та маніпуляційної техніки медичної сестри відповідно до плану практичної підготовки:

№ з/п	Зміст самостійної роботи по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок
Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри терапевтичного відділення	
1.	Проведення обліку медикаментозних засобів в різних підрозділах терапевтичного відділення
2.	Виписування та облік сильнодіючих та наркотичних речовин
3.	Визначення життєво-важливих функцій організму хворого: вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу, термометрія, дослідження функції зовнішнього дихання
4.	Забезпечення пацієнтів лікарськими засобами згідно листа призначень
5.	Виконання підшкірних та внутрішньом'язових ін'єкцій
6.	Виконання внутрішньовенних ін'єкцій та інфузій
7.	Розрахунок дози розчинної форми препарату для ін'єкції
8.	Проведення дезінфекції та передстерилізаційного очищення інструментарію

9.	Виконання контролю якості передстерилізаційної обробки інструментарію
10.	Забір крові на дослідження
11.	Виконання клізм
12.	Взяття мазків із зів та носа, збирання харкотиння на дослідження
13.	Взяття калу та сечі на різні види дослідження
14.	Реєстрація електрокардіограми та попередня її обробка
15.	Участь у проведенні дуоденального зондування
16.	Проведення промивання шлунка
17.	Накладання компресів
18.	Введення ліків у вуха, ніс, очі
19.	Застосування гірчичників, банок
20.	Засвоєння техніки подавання зволоженого кисню
21.	Користування інгаляторами
Модуль 2. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри хірургічного відділення	
1.	Визначення групи крові та резус-фактора
2.	Визначення індивідуальної та резус сумісності
3.	Зупинка артеріальної кровотечі різними способами
4.	Макроскопічна оцінка доброякісності крові
5.	Підбір інструментів для операції перев'язки судин на протязі
6.	Оцінка стану важкості хворого з гострою крововтратою
7.	Проведення закритого масажу серця та штучного дихання «рот в рот», «рот в ніс» на фантомі
8.	Транспортування травматологічних хворих з переломами таза, стегнової кістки, ребер, хребта
9.	Обробка рук сучасними методами
10.	Обробка операційного поля
11.	Підбір інструментів для венесекції, трахеостомії, плевральної пункції, первинної хірургічної обробки ран, лапароцентезу, скелетного витягання
12.	Проведення туалету операційних та гнійних ран
13.	Накладання та зняття швів
14.	Накладання шин Крамера, Дітерікса
15.	Накладання різних типів пов'язок
16.	Оцінка стану важкості хворого при гангрені, некрозі тканин, виразках, норицях
17.	Обробка некротизованих та виразкових ділянок м'яких тканин
18.	Невідкладна допомога при ураженні електричним струмом, обмороженні, термічних опіках
19.	Підбір інструментів для ампутації кінцівки
Модуль 3. Основні обов'язки та професійні дії медичної сестри педіатричного відділення	

1.	Проведення обліку медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті педіатричного відділення
№ з/п	Зміст самостійної роботи по засвоєнню та відпрацюванню практичних навичок
2.	Визначення життєво-важливих показників організму хворої дитини: вимірювання артеріального тиску, дослідження пульсу, термометрія, дослідження функції зовнішнього дихання
3.	Забезпечення пацієнтів лікарськими засобами згідно листа призначень. Техніка введення лікарських засобів дітям через рот
4.	Виконання підшкірних та внутрішньом'язових ін'єкцій
5.	Виконання внутрішньовенних ін'єкцій та інфузій
6.	Проведення дезінфекції та передстерилізаційного очищення інструментарію
7.	Взяття мазків із зів та носа у хворих дітей
8.	Виконання клізм дітям різного віку
9.	Взяття калу та сечі на різні види дослідження у дітей
10.	Техніка промивання шлунка у дітей різного віку
11.	Накладання компресів
12.	Застосування грілки та міхура з льодом
13.	Засвоєння техніки подавання зволоженого кисню дітям
14.	Контроль вірного прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні
15.	Техніка годування дітей із пляшечки при штучному вигодовуванні
16.	Техніка змішаного вигодовування дітей
17.	Проведення гігієнічних та лікувальних ванн дітям грудного віку. Засвоєння особливостей підмивання дітей залежно від статі
18.	Засвоєння техніки проведення туалету очей, вух, носа та обробки пуповидного залишку
19.	Проведення антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів грудей та живота) дітей різного віку

4. Заповнення навчальної звітної документації – Щоденника та Підсумкового звіту.

11. Перелік питань та практичних навичок, які має засвоїти студент при вивченні дисципліни «Сестринська практика»:

МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

1. Етичні основи сестринської справи.
2. Основні накази Міністерства охорони здоров'я України, які регламентують діяльність медичної сестри терапевтичного відділення.
- 3.OBOB'язки медичної сестри основних підрозділів терапевтичного стаціонару.
4. Перелік документації, що ведеться медичною сестрою в різних підрозділах терапевтичного стаціонару.
5. Методика і техніка взяття загального аналізу крові, аналізу крові на вміст цукру, на біохімічні та бактеріологічні дослідження.
6. Підготовка маніпуляційного стола до роботи.
7. Методика виконання підшкірних, внутрішньом'язових та внутрішньовенних ін'єкцій.
8. Розрахунок дози розчинного антибіотика та проведення проби.

9. Правила заповнення систем для трансфузії та проведення внутрішньовенних вливань
10. Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення інструментарію. Контроль якості передстерилізаційного очищення інструментарію на наявність крові та миючих засобів.
11. Сучасні способи стерилізації інструментарію для багаторазового використання.
12. Правила поводження з інструментарієм для одноразового використання після його застосування.
13. Основні правила введення лікарських препаратів у носові ходи, вуха, очі. Методика взяття мазків з носа та зіву на дослідження.
14. Основні правила підготовки хворого до проведення досліджень шлунково-кишкового тракту.
15. Основні види клізм та правила їх застосування.
16. Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму.
17. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіса–Каковського, їх діагностичне значення.
18. Підготовка та проведення до шлункового та дуоденального зондувань.
19. Методика і техніка реєстрації електрокардіограми. Найпростіший аналіз її основних елементів.
20. Основні види компресів. Правила їх накладання. Показання та протипоказання до їх застосування.
21. Техніка застосування грілки, пухира з льодом. Показання та протипоказання до їх застосування.
22. Застосування лікарських п'явок, умови їх зберігання.
23. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами.
24. Методика і техніка подавання зволоженого кисню та користування кисневою подушкою.
25. Основні види фізіотерапевтичних процедур гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних, обов'язки медичної сестри під час їх відпускання.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВНІ ОBOB'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ХІРУРГІЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ.

1. Кровотеча, її види. Методи визначення крововтрати.
2. Визначення стану важкості хворого з гострою крововтратою.
3. Методи тимчасової та остаточної зупинки кровотечі.
4. Групи крові та резус–приналежність. Методи визначення групи крові та резус-фактора.
5. Загальні правила переливання крові. Необхідний перелік досліджень, який слід провести перед переливанням крові.
6. Методика проведення гемотрансфузії. Правила визначення макроскопічних якостей донорської крові.
7. Види анестезії та обов'язки медичної сестри під час виконання інфільтраційної, провідникової та перидуральної анестезії.
8. Технічні засоби для виконання інгаляційного наркозу. Методика проведення ендотрахеального наркозу та роль медичної сестри.
9. Найпростіші реанімаційні заходи: техніка виконання штучної вентиляції легенів та непрямого масажу серця.
10. Види ран. Первинна хірургічна обробка рани.
11. Роль медичної сестри в організації хірургічної обробки гнійної рани. Види

вторинних швів.

12. Структура чистої і гнійної перев'язочних, роль медичної сестри в організації санітарно-гігієнічного режиму.
13. Сучасні методи обробки рук хірурга та операційної медичної сестри.
14. Способи обробки операційного поля.
15. Основні інструменти та правила їх підбору для проведення венесекції, трахеостомії, плевральної пункції, первинної хірургічної обробки ран, лапароцентезу, скелетного витягання.
16. Антисептичні препарати для промивання гнійних ран. Методика промивання дренажних трубок, заміну дренажів хворому з гнійною раною
17. Види швів. Основні правила їх накладання та зняття.
18. Техніка виконання перев'язки хворому з чистою (операційною) раною.
19. Ушкодження м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Заходи першої медичної допомоги постраждалим із закритими пошкодженнями
20. Основні типи пов'язок та способи їх накладання.
21. Правила транспортування постраждалих із пошкодженнями м'яких тканин, черепа, грудної клітки. Профілактичні заходи щодо попередження розвитку травматичного шоку, пневмотораксу, внутрішньої кровотечі.
22. Ознаки переломів кісток та вивихів. Надання першої допомоги при переломах. Застосування засобів транспортної іммобілізації.
23. Методи визначення площі ураження і важкості стану пацієнта з опіком.
24. Обов'язки медичної сестри щодо забезпечення інфузійної терапії для пацієнта в стані опікового шоку.
25. Гострі гнійні захворювання м'яких тканин, їх різновиди та основні клінічні ознаки. Оцінка стану важкості хворого при гнійних захворюваннях м'яких тканин.
26. Дії медичної сестри при консервативному та оперативному лікуванні абсцесів, флегмони, фурункулів, карбункулів, гідраденіту, маститу, бешихи, лімфаденіту, лімфангоїту, парапроктиту.
27. Гостра специфічна інфекція. Роль медичної сестри в лікувальних програмах при газовій анаеробній гангрені, правцеві, дифтерії рани, сибірці.
28. Способи профілактики правця, дифтерії, сибірки, газової гангрені.
29. Основні ознаки некрозу, гангрені, виразки, стороннього тіла.
30. Способи обробки некротизованих та виразкових ділянок м'яких тканин. Ампутація кінцівки, підбір інструментарію для її проведення.
31. Роль медичної сестри в забезпеченні призначеного лікування хворих з різними видами некрозу, гангрені, виразок, нориць, стороннім тілом.

МОДУЛЬ 3. ОСНОВНІ ОБОВ'ЯЗКИ ТА ПРОФЕСІЙНІ ДІЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ВІДДІЛЕННЯ

1. Основні деонтологічні засади роботи медсестри з дітьми та їх родичами.
2. Основні обов'язки медичної сестри педіатричного відділення.
3. Організація роботи поста медичної сестри педіатричного відділення. Документація, що заповнюється постовою сестрою, та правила її ведення. Правила передавання чергувань наступній зміні.
4. Організація роботи медичної сестри маніпуляційного кабінету педіатричного відділення. Основна документація, правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію.
5. Організація роботи медичної сестри процедурного кабінету педіатричного відділення.
6. Особливості термометрії, вимірювання артеріального тиску та дослідження пульсу у дітей різного віку.

7. Правила введення дітям лікарських засобів через рот.
8. Особливості виконання підшкірних, внутрішньом'язових, внутрішньовенних ін'єкцій дітям різного віку.
9. Правила розрахунку дози антибіотика дитині певного віку.
10. Методика та правила постановки різноманітних видів клізм дітям різного віку.
11. Особливості застосування у дітей гірчичників, користування грілкою та пухирем з льодом.
12. Правила взяття у дітей аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Нечипоренка, Аддіса–Каковського, їх діагностичне значення.
13. Правила прикладання дітей до грудей при природному вигодовуванні.
14. Техніка годування дитини із пляшечки при штучному вигодовуванні.
15. Техніка змішаного вигодовування дітей.
16. Проведення гігієнічної ванни грудній дитині; підмивання дітей, особливості підмивання дівчаток.
17. Техніка промивання очей, прочищення вух та носа, обробка пуповидного залишку новонародженої дитини.
18. Особливості закапування крапель у носа, очі та вуха дитині.
19. Техніка антропометричних вимірювань (зросту, маси, обводів грудей та живота) дітей різного віку.
20. Провести оцінку фізичного розвитку дітей різного віку.

12. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Касевич Н.М. Загальний догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-III рівнів акредитації / за ред. В.І. Литвиненка. - 7-ме вид., випр. - К. : Медицина, 2017. - 424 с.
2. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка: навч. посібник /Л.С. Савка, Л.І. Разінкова, О.І. Коцар; за ред. Л.М. Ковальчука, О.В. Кононова. – 3-є вид., переробл. і допов. — К.: ВСВ “Медицина”, 2017. – 600 с.
3. Нетяженко В.З., Щупіпенко І.М., Дідківська Л.А. Догляд за хворими (загальний і спеціальний з основами медсестринської техніки): підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації. – К.: Здоров'я, 2013. - 591 с.
4. Тяжка О.В., Антошкіна А.М., Васюкова М.М., Казакова Л.М., Лутай Т.І. та ін. Основи догляду за дітьми. Техніка лікувальних процедур і маніпуляцій: навч. посіб. для мед. ВНЗ III-IV р.а. – 2-ге вид. / за ред. О.В. Тяжкої. – К. : Медицина, 2014. - 152 с.

Допоміжна

1. Дронов О.І. , Сипливий В.О., Ковальська І.О., Скомаровський О.А., Крючина Є.А. Курс лекцій з загальної хірургії: навч.-метод. посіб. для студ. вищ. мед. закл. III-IV рівнів акредитації – Вид. 2-ге, доп. – К.:, 2011. – 487 с.
2. Основи догляду за хірургічними хворими: навчально-методичний посібник для студентів ВМНЗ IV рівня акредитації / Шумейко І.А., Лігоненко О.В., Чорна І.О., Зубаха А.Б., Дігтяр І.І., Стороженко О.В. - Полтава, 2015. - 160 с.
3. Пропедевтическая педиатрия. Учебник для студентов высших медицинских учебных заведений/Под ред. В.Г. Майданника.- Винница: Нова книга, 2017.-888 с.
4. Волосовець О.П., Маркевич В.Е., Тарасова І.В., Лобода А.М. Неонатологія: навч.-метод. посіб. – Суми : СумДУ, 2011. – 214 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Яворський О.Г. DVD-фільм «Догляд за хворими. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.

2. Яворський О.Г. DVD-фільм «Огляд хворого. Основи мед сестринської справи» (у 2-х частинах) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.
3. Наказ МОЗ України № 460 від 01.06.13 Про затвердження протоколів медичної сестри (фельдшера, акушерки) з догляду за пацієнтом та виконання основних медичних процедур та маніпуляцій. [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
4. Наказ МОЗ № 149 від 20.03.2008 р. «Про затвердження клінічного протоколу медичного догляду за здоровою дитиною віком до 3 років» [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
5. Наказ МОЗ України № 152 від 4.04.2005 «Про затвердження Протоколу медичного догляду за здоровою новонародженою дитиною». [електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>
6. Наказ МОЗ України № 798 від 21.09.2010 Про затвердження методичних рекомендацій "Хірургічна та гігієнічна обробка рук медичного персоналу" [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
7. Наказ МОЗ України № 110 від 14.02.2012 Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
8. Наказ МОЗ України № 223 від 22.10.1993 Про збір, знезараження та здачу використаних медичних виробів одноразового застосування із пластичних мас [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://medsoft.ucoz.ua>
9. З питань етико-деонтологічних аспектів роботи медичного працівника:
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vzhdu/2011_57/vip_57_13.pdf
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/Mosv/2012_4/data/article22.pdf.
  - http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Npd/2012_1/2neranov.pdf.

Щоденник

проходження сестринської виробничої практики студента III курсу _____ факультету
_____ групи

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

Дата, години роботи *	Зміст виконаної роботи **	Підпис викладача ***

* окремо вказуються години роботи під час аудиторної підготовки і самостійної роботи

** наводиться перелік виконаних маніпуляцій та завдань з вказанням у дужках їх кількості, назви підрозділу відділення, де вони безпосередньо виконувались

*** виконання маніпуляцій та завдань під час аудиторної підготовки засвідчується підписом викладача, під час самостійної роботи – старшою медичною сестрою відділення.

Підсумковий звіт
 про виконану під час сестринської практики роботу
 в обов'язку обов'язків медичної сестри **терапевтичного** відділення студента III
 курсу _____ факультету
 _____ групи

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

№ з/п	Найменування маніпуляцій і процедур	Відмітка про виконання або кількість
1.	Облік медикаментозних засобів в маніпуляційному кабінеті.	
2.	Заповнення температурного листа	
3.	Дослідження пульсу	
4.	Вимірювання артеріального тиску	
5.	Забір крові для біохімічного дослідження	
6.	Збирання сечі для загального аналізу, проб Зимницького та Нечипоренка	
7.	Взяття калу для бактеріологічного та копрологічного дослідження	
8.	Підшкірні ін'єкції	
9.	Внутрішньом'язові ін'єкції	
10.	Внутрішньовенні ін'єкції	
11.	Внутрішньовенне крапельне введення препаратів	
12.	Розрахунок дози та розведення ліків	
13.	Передстерилізаційна обробка інструментарію	
14.	Контроль якості передстерилізаційної обробки	
15.	Виконання клізм	
16.	Підготовка хворого до УЗ та рентгенологічного дослідження	
17.	Реєстрація ЕКГ	
18.	Застосування компресів	
19.	Участь у відпусканні фізіотерапевтичних процедур	
20.	Інше (вказати)	

Підпис викладача _____

Підсумковий звіт

про виконану під час сестринської виробничої практики роботу в обсязі обов'язків медичної сестри **хірургічного** відділення студента III курсу _____ факультету _____ групи

(ПБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

№ з/п	Найменування маніпуляцій і процедур	Відмітка про виконання або кількість
1.	Визначення групи крові та резус-фактора	
2.	Визначення індивідуальної та резус сумісності	
3.	Макроскопічна оцінка доброякісності крові	
4.	Зупинка артеріальної кровотечі	
5.	Оцінка стану важкості хворого з гострою крововтратою	
6.	Проведення реанімаційних заходів.	
7.	Транспортування травматологічних хворих	
8.	Обробка рук	
9.	Обробка операційного поля	
10.	Виконання обов'язків операційної сестри (кількість операцій)	
11.	Виконання обов'язків анестезіологічної сестри (кількість операцій)	
12.	Підбір інструментів для проведення оперативних втручань (вказати, яких саме)	
13.	Проведення туалету операційних ран	
14.	Проведення туалету гнійних ран	
15.	Накладання/зняття швів	
16.	Накладання шин Крамера, Дітерікса	
17.	Накладання різних типів пов'язок (вказати, яких саме)	
18.	Обробка некротизованих та виразкових ділянок м'яких тканин	
19.	Інше (вказати)	

Підпис викладача _____

Підсумковий звіт

про виконану під час сестринської виробничої практики роботу в обсязі обов'язків медичної сестри **педіатричного** відділення студента III курсу _____ факультету групи _____

(ПІБ)

Місце проходження практики:

Кафедра _____

Клінічна база _____

№ з/п	Найменування маніпуляцій і процедур	Відмітка про виконання або кількість
1.	Підшкірні ін'єкції	
2.	Внутрішньом'язові ін'єкції	
3.	Внутрішньовенні ін'єкції.	
4.	Участь у внутрішньовенних крапельних вливаннях	
5.	Проведення антропометричних досліджень (рост, маса тіла, об'єм грудної клітки) дітям	
6.	Дослідження частоти серцевих скорочень у дітей	
7.	Вимірювання артеріального тиску	
8.	Визначення характеристик дихання	
9.	Вимірювання температури тіла	
10.	Заповнення температурних листків	
11.	Розкладання та роздавання ліків хворим дітям	
12.	Закапування крапель у вуха, ніс, очі дітям	
13.	Застосування гірчичників, банок, компресів	
14.	Застосування грілки, пухиря з льодом	
15.	Застосування клізм	
16.	Годування дитини	
17.	Проведення гігієнічної ванни або підмивання дитини.	
18.	Туалет порожнини рота, очей, носа дитині грудного віку.	
19.	Участь у проведенні реанімаційних заходів	
20.	Інше (вказати)	

Підпис викладача _____